

Kareta zelenavá má ve snůšce kolem 100 vajec – její námaha ale často přijde vniřev.

Obě foto: Wolfgang Rabitsch

Za želvami v Mexiku

Na mexické pláži připlouvá klást vejce sedm z osmi druhů mořských želv. Všechny jsou ohroženy vyhynutím. Právě proto, abych pomohla, jsem do Mexika jela. Z ČR mě vyslala dobrovolnická agentura INEX-SDA. Bohužel jako snad každý dobrovolnický projekt měl i ten můj spoustu problémů. Hlavním bylo, že k ochraně želv na místě, kam mě vyslali, téměř nedocházelo.

Do Mexika jsem se vydala s tím, že s dalšími dobrovolníky budu pomáhat biologům sbírat želví vajíčka, uskladňovat je v krabicích s pískem a večer po zhruba třech měsících vylíhnutá mláďata vpouštět do moře. Takhle nějak by ochrana měla probíhat. V nejlepším případě by mláďatům vědci měli přidělat vysílačky a sledovat jejich migraci a život vůbec.

Život plný nástrah

Pokud se totiž vejce z pláže neodnesou, hrozí jim hned několik nebezpečí. Velmi často se stává, že na dobře zakryté místo snůšky přijde svá vejce klást další mořská želva. Ta obrovskými ploutvemi, které se po nalezení správného místa za hranicemi přílivu přemění na lopaty, vejce vyhrabe

a poškodí, tedy zničí nesmírnou snahu předchozí želvy. Ta stejně jako ostatní želvy plavala k místu snůšky tisíce kilometrů – je to vždy místo, kde se sama narodila. Vylézt ven a vyhrabat jámu pro odpovídající počet, tedy zhruba 100 vajec, jí dalo další práci. Při hrabání jsou želvy hodně unavené, funí a pod očima se jim objevují slzy.

Ale to není vše. Připusťme, že vajíčka velká jako pingpongový míček jiná želva nezničí – i tak nastávají další nebezpečné situace. Na vejcích si moc rádi pochutnají krabi. Vylíhnuté malé želvičky jsou přímo hostinou ale i pro fregatky, supy a další druhy ptáků. Navíc pokud se mláďata z líní vyhrabou ve dne, hrozí jim smrt na horkém písku. Další nástrahy čekají v moři.

Můžete namítnout, že všechno tohle se děje už od dob, kdy mořské želvy začaly existovat, ale dnes se k tomu ještě přidalo výrazné snížení počtu pláží, kde želvy můžou vejce nerušeně klást. Na pláži plné turistů, světla a hluku totiž nepůjdou. Dál je ohrožuje nezákonný sběr a prodej vajec do restaurací. Mnozí pro zvýšení svých příjmů tvrdí, že vejce ženám pomáhají vylepšit pleť a mužům potenci. Což je

samozřejmě nesmysl. Dalším nebezpečím je lov v mořích. Želvy se dostávají do sítí pro ryby a zraní se. Rybáři je pak buď pustí a želvy zápasí s následky, nebo je prodají pro krunýř nebo maso. Problém je i znečištěné moře. Želva sežere téměř vše – tedy i igelitový pytlík či plastovou láhev. Nebezpečí je mnoho a počty želv klesají.

Naivní představy

Jak to ale na místě, kam mě dobrovolnické organizace vyslaly, skutečně vypadá? Když jsem do vesnice Mazunte v mexickém státě Oaxaca po 19 hodinách jízdy autobusem z hlavního města Mexiko City konečně dorazila, nevítal mě zástupce dobrovolnické organizace (přijel až za dva dny), hlídači u vchodu do želvího centra vůbec nevěděli, že mají dobrovolníci přijet, a ředitel centra nás odmítl přesunout na pláž k biologům, kde jsme měli pracovat, že prý je jich tam dost a pomoci nepotřebují. Místo výše popsaného jsme tedy v centru myli ubikace zde chovaných želv, provázeli turisty, natírali zdi, sekali trávu apod. Od plánu v popisu kempu se to hodně lišilo!

Po úmorném přemlouvání nám ředitel centra dovolil jít se na kladení vajec

mořských želv podívat. Odvezli nás do „výzkumné stanice“ na pláži Escobilla vzdálené asi 8 km od civilizace. Byl to dům plný pavučin, moskytů, špíny a dvou otrávených biologů. Nechtělo se jim, ale vstali od hraní karet a vzali nás na pláž. Bylo tu několik karet zelenavých, daleko víc však bylo zničených vajec. Procházeli jsme se mezi nimi a při pohledu na tu spoušť mě přepadl smutek. Biologové se nám smáli a ani nevystoupili ze čtyřkolky, kterou se na pláži pohybovali. Když jsme se ptali, jak jejich práce probíhá, řekli, že každou hodinu dvě projedou na vozidle pláž, odhadnou, kolik želv tu je, a do svých papírů

zapišou, že tolik snůšek odnesli do bezpečí. Když jsme se tázali, proč je do bezpečí opravdu neodnášejí, pověděli nám, že už je to nebví. Od vlády dostávají stále stejné peníze, tak proč by prý měli?! Necháпали jsme to, mrzelo nás to, ale mají pravdu – proč by měli, když jim to tolerujeme!

□ Hana Svobodová

Zákon na jedno použití

Na konci října pustili poslanci do třetího čtení návrh zákona o výstavbě vzletové i přistávací dráhy na letišti Praha Ruzyně. Zákonodárci tak podpořili zákon na jedno použití, podobně jako to bylo u zákona o silničním obchvatu kolem Plzně.

Důvodem vzniku zákona je nedostatečná kapacita letiště Ruzyně. Nová dráha v délce tři a půl kilometru by měla kapacitu zajistit na minimálně dvacet let dopředu (při dnešním tempu rozvoje letecké dopravy). Návrh proto definuje tuto stavbu jako veřejný zájem, což umožňuje jednodušší vyvlastnění pozemků v okolí letiště. „Existují samozřejmě určité námitky proti výstavbě dráhy. Existují námitky vůbec proti existenci letiště, a to z toho důvodu, že letecká doprava jako i jiné druhy dopravy zatěžuje životní prostředí,“ prohlásil ve sněmovně poslanec Jaromír Schling

(ČSSD). V případě letecké dopravy podle něj nejde ani o plynné emise vznikající spalováním leteckého paliva, ale o hluk.

Návrh zákona ovšem odmítl Ústavní soud, který podobný návrh zkoumal letos v červenci kvůli zákonu o vnitrozemské plavbě (rozvoj a modernizace vodní cesty na určených úsecích řek Labe a Vltavy). Podle soudu je návrh špatný ze dvou důvodů. Zaprvé je to zákon vztažený k jedné stavbě, tedy nesplňuje představu právního předpisu jako obecně platné normy. Zadruhé v rámci návrhu zákonodárci přesně určují, co je veřejným zájmem. Veřejný zájem ale nelze podle soudu apriori stanovit, naopak má být zjišťován v průběhu správního řízení na základě poměrování jednotlivých zájmů dotčených stran.

Poslanec Pavel Hojda (KSCM) tvrzení soudu o veřejném zájmu odmítl s tím, že současná situace nahrává spekulantům s pozemky namísto zájmům České

republiky. „V případě Plzně to šlo. Nevím, proč by to nemohlo jít v případě výstavby vzletové dráhy,“ dodal Hojda. Podle ministra Karla Kühnla (US-DEU) supljuje návrh zákona neschopnost managementu letiště a do určité míry i ministerstva dopravy při výkupu pozemků a snaze dohodnout se na odpovídající ceně. „Navíc zvýhodňuje Letiště Praha, dříve Českou správu letišť, společnost, která vytváří miliardové zisky, a vyvlastnění slouží v první řadě k jejímu rozvoji, k rozvoji jejího podnikání, ke zvýšení jejího zisku,“ dodal Kühnl. Přitom většina pozemků je už v majetku letiště, zbývá jednání o zhruba jedné čtvrtině potřebné plochy pro budoucí dráhu.

Poslanci ODS odmítl návrh zákona kvůli zásahům do soukromého vlastnictví. Podle Martina Řimana (ODS) nejdřív pochybil Pozemkový fond, který vydal pozemky v místech, o kterých se nejmíň deset let vědělo, že na nich bude jednou vybudována vzletová a přistávací dráha. „Ti, kdo budou hlasovat pro tento zákon, se snaží možnou korupci překrýt schválením tohoto zákona,“ dodal. Jeho kolega Petr Bratský (ODS) připomněl petice občanů pražských čtvrtí, a to jak dotčených hlukem ze stávající dráhy, tak i několika čtvrtí a několika drobnějších obcí v trase dráhy, o kterou se jedná v návrhu zákona. Počet obyvatel Prahy, kteří dnes trpí přímými důsledky přistávacích a startujících letadel, je asi patnáct tisíc. Podle poslance Bratského jich v případě nové dráhy bude sto padesát tisíc.

Poslanci, kteří s návrhem nesouhlasí, navrhli 20. října hlasování o jeho vrácení do výborů. Prosadit se jim to ale nepodařilo a zákon hlasy ČSSD, KSČM a KDU-ČSL poslali do třetího čtení.

□ Hugo Charvát

Ilustrační foto: Hugo Charvát/EkoList

	pro	proti	zdrželo se	nepřítomno	celkem
ČSSD	3	34	20	13	70
ODS	34	0	7	16	57
KSČM	1	28	9	3	41
KDU-ČSL	0	7	12	2	21
US-DEU	3	0	2	5	10
Nezařazení	1	0	0	0	1
Celkem	42	69	50	39	200